

ДЖУЛИАН БАРНС БДИТЕЛНОСТ

Превод от английски: Димитрина Кондева, —

chitanka.info

Всичко започна от момента, в който сръгах немца. Е, може да беше и австриец — Моцарт свиреха в края на краищата, — пък и началото всъщност не беше тогава, а години по-рано. Но не е зле да споменеш конкретна дата, съгласни ли сте?

И тъй: един четвъртък през ноември, Ройъл Фестивъл Хол, 19:30 ч., Моцарт К 595 с Андраш Шиф, после Четвъртата на Шостакович. Помня как на идване си помислих, че на Шостакович принадлежат някои от най-гръмките пасажи в историята на музиката, така че всякакви други шумове със сигурност щяха да бъдат заглушени от тях. Но нека да не избързвам. В 19:29 ч. залата беше пълна с обичайната публика. В последната минута се влачеха застоялите се във фойето на чаша питие за сметка на един от спонсорите. Знаете за кои става дума — ох, май че приближава и половина, ама дай да си допия чашата, да пусна една вода и се замъкваме горе, какво като разблъскаме пет-шест души. Спокойно, приятел, шефът пари е похарчил за тая почерпка, така че маестро Хайтинк може да изчака още малко, преди да излезе на сцената.

На австро-немеца му признавам едно нещо — в 19:23 ч. вече беше в залата. Дребничък, леко плешив, очилат, с колосана яка и червена папийонка. Не беше точно с фрак, а по-скоро с някаква официална дреха, каквато сигурно се носи у тях. Видя ми се много надут, не на последно място заради компанията от две жени, по една от всяка страна. И той, и те бяха преполовили трийсетте, бих казал: достатъчно зрели да знаят как да се държат. „Хубави места имаме“, обяви той, когато се настаниха пред мен. К 37, 38 и 39. Аз бях на Л 37. Моментално ме настрои срещу себе си. Да се фука пред придружителките си с билетите, които е купил. Сигурно ги беше поръчал чрез някоя агенция да не се разкарва, но не им го каза. Това, че нямам доказателства, не го оправдава.

Както казах, публиката беше обичайната. Осемдесет процента пуснати за един ден от градските болници, където явно са давали билети с предимство на белодробните клиники и на отделенията „Уши-нос-гърло“. Хубавите места ги пазим за тия с кашлица над 95 децибела. Добре, че на концертите не се пърди. Поне аз не съм чувал някой да пърди. А вие? Предполагам обаче, че го правят. Което доказва донякъде моята теза: ако можеш да сподавиш звуците от единия си край, защо да не можеш и от другия? Знаем от личен опит, че

признаците са горе-долу еднакви по сила. Но в общи линии хората не пърдят шумно на Моцарт. Така че според мен все още има някакви останки от разнебитения сал на цивилизацията, които ни удържат да не потънем в океана на варварщината.

Алегрото мина доста добре: няколко кихания, едно неприятно задавяне с гъста хрчка в средата на балкона, което едва не наложи хирургическа намеса, пиукане на електронен часовник и немалко шумолене с програмите. Понякога си мисля, че на корицата трябва да отпечатват указания за използването им. Например: „Това е програма. Тя ви информира за музиката тази вечер. Може да ѝ хвърлите един поглед преди началото на концерта. Така ще разберете какво ще се свири. Ако и после продължите да я разгръщате, ще разсейвате зрително себе си и околните, ще произведете известно количество долнопробен шум, ще пропуснете част от музиката и ще раздразните съседите си, особено човека на място Л 37.“ Няма да е лошо от време на време в програмите да се помества осведомителен материал, един вид съвети относно мобилните телефони или употребата на носни кърпи за заглушаване на кашлицата. Но кой ли ще си вземе бележка? Колкото пушачите, като видят предупреждението за вредата от тютюна върху пакет цигари. Четат, но нищо не им влиза в главата; до един момент не вярват, че се отнася за тях. Сигурно и с кашлящите е така. Не че искам да проявявам прекалено разбиране, защото ще взема много да прощавам. Като ще задълбаваме в статистиката, колко често сте виждали някой да вади шумозаглушаваща носна кърпа? Веднъж бях в дъното на партера, на Т 21. На двойния концерт на Бах. Изведнъж задникът на моя съсед, Т 20, заподскача, сякаш яздеше мустанг. Рязко изнесе напред таза си и френетично зарови за носната си кърпа, с която успя да измъкне и голяма връзка ключове. Разсеян от падането им, позволи на кърпата и кихавицата да се изстрелят разнопосочно. Много ти благодаря, Т 20. После прекара половината бавна част в тревожно надничане към пода. Най-накрая разреши проблема, като настъпи ключовете с единия си крак и доволно впери поглед в солистите. От време на време изпод мърдащата му подметка се разнасяше леко металическо стържене, което добавяше полезни фиоритури към партитурата на Бах.

Алегрото свърши и маестро Хайтинк бавно сведе глава, сякаш позволяваше на всички да използват плювалниците и да се разговорят

за коледния пазар. К 39, виенската блондинка, която не беше спряла да шумоли с програмата и да си наглася прическата, издрънка сума ти приказки на хер Колосана яка от К 38. Той кимаше в знак на съгласие, че пуловерите са скъпи или нещо такова. Може пък да обсъждаха деликатното туше на Шиф, макар че малко се съмнявам. Хайтинк изправи глава да обяви, че е време разговарящите да си изключат устите, вдигна палката си да призове към прекратяване на кашлянето, после елегантно се поизвърна настрани и наостри уши да покаже, че що се отнася до него, той лично има намерение много внимателно да слуша встъпването на пианиста. Ларгетото, както вероятно знаете, започва със соло пиано, обявяващо онова, което направили са си труда да прочетат програмата, вече очакваха, а именно „изчистена, спокойна музика“. Това е също така концертът, в който Моцарт е решил да мине без тропети, кларинети и барабани: с други думи, подканя ни да слушаме още по-внимателно пианото. И тъй, докато главата на Хайтинк бе килната на една страна, а Шиф ни предлагаше първите няколко спокойни такта, К 39 си спомни някои уточнения относно пуловерите.

Пресегнах се и ръгнах немеца. Или австриеца. Между другото, нямам нищо против чужденците. Естествено, че ако беше някой огромен, угоен британец в тениска с логото на Световното футболно, може би щях да се позамисля. А в случая с австро-немец не се замислих. Просто действах. Първо: дошъл си да слушаш музика в моята страна, тъй че не се дръж като у дома си. И второ: предвид това къде най-вероятно си роден, още по-малко ти приляга такова поведение на Моцарт. Ето защо ръгнах К 38 с тризъбец от палец и два пръста. Силно. Той се обърна инстинктивно и аз го изгледах кръвнишки, потупвайки с пръст устните си. К 39 спря да дърдори, К 38 изглеждаше удовлетворяващо гузен, а К 37 ми се видя малко уплашена. Л 37 — моя милост — се върна към музиката. Не че можех изцяло да се съсредоточа в нея. Усещах как в мен напиратържествуващ вик, напушва ме като кихавица. Най-сетне го бях направил, след толкова много години.

Когато се прибрах, Андрю приложи обичайната си логика, мъчейки се да смачка самочувствието ми. Може би жертвата ми е сметнала за нормално да се държи така, след като всички наоколо правели същото; не било от невъзпитание, а от едната учтивост —

Wenn in London...^[1] Търсейки алтернативни обяснения, Андрю поиска да разбере правилно ли предполага, че по онова време голяма част от музиката се е композирала за кралските и херцогските дворове и че тези меценати и техните свити са обикаляли из залата, вечеряйки на коктейлни начала, и са замеряли арфиста с пилешки кости, докато флиртуват с жените на съседите си и слушат с половин ухо как някой си от нисшия им персонал удря по клавесина. Но музиката не е била съобразявана с просташкото поведение, запротестирах аз. Откъде знаеш, отвърна Андрю: тези композитори сигурно са си давали сметка как ще се слуша музиката им и затова или са писали гръмки произведения, които да заглушат шума от замерянето с пилешки кости и постоянните оригвания, или — което е по-вероятно — са се мъчели да създадат толкова запленяващи мелодии, че дори един похотлив некултурен баронет да спре за малко да опипва разголената плът на жената на аптекаря. И ако това не е предизвикателство — ами да, ето я причината музиката от онова време да е вечна и прекрасна. И още едно последно нещо — този мой безобиден съсед с твърдата яка най-вероятно бил пряк потомък на некултурния баронет и просто се държал като прадядо си: платил си бил парите и имал право да слуша или да не слуша колкото си ще.

— Преди двайсет-трийсет години — казах аз, — като отидеш на опера във Виена, дори едва чуто да се закашляш, веднага те приближава лакей с ливрея и напудрена перука и ти подава драже против кашлица.

— Това трябва още повече да е разсейвало хората.

— Но пък са спирали да кашлят.

— Както и да е, не разбирам защо още ходиш по концерти.

— Грижа се за здравето си, докторе.

— Май има обратния ефект.

— Никой не може да ме спре да посещавам концерти — казах аз.

— Никой.

— Не говорим за това — отвърна той, отклонявайки поглед.

— Аз ли започнах?

— Добре де.

Андрю смята, че трябва да си стоя вкъщи при уредбата, колекцията ми от дискове и толерантните ни съседи, които много рядко чуваме да прочистват гърла от другата страна на общата ни стена.

Защо си правиш труда да ходиш на концерти, пита той, след като само се вбесяваш? Правя си труда, казвам му аз, защото, като си платиш и се разкараш до залата, слушаш по-внимателно. Не оставам с такова впечатление от разказите ти, отвръща той: май през повечето време се разсейваш. Е, ако нямаше кой да ме разсейва, щях да слушам по-внимателно. И какво щеше да слушаш по-внимателно? Питам те чисто теоретически (виждате колко провокиращ може да е Андрю). Помислих малко и отговорих: гръмките и тихите пасажи. Гръмките, защото и най-модерната уредба не може да се сравни със сто и повече музиканти на живо в целия им устрем, който разтреперва въздуха наоколо. А тихите пасажи, колкото и да е парадоксално, защото не е вярно, че едно хайфи, каквото и да е то, може да ги репродуцира. Например тези първи тонове на ларгетото, които прелитат двайсет, трийсет, петдесет метра разстояние; макар че „прелитат“ не е точната дума, защото прелитането означава музиката да се забави известно време, но когато тя пътува към теб, изчезва всякакво усещане за време, както и за пространство, и място.

— Как беше Шостакович? Успя ли да заглуши копелетата?

— Хм, интересен въпрос — казах аз. — Знаеш как започва с тия мощни градации. Тогава осъзнах онова, което ти казвам за гръмките пасажи. Всички свиреха адски силно — духовите инструменти, тимпаните, големият лош барабан, но знаеш ли кое се извисяваше над тях? Ксилофонът. Тази жена на него, как само удряше с чукчето и излизаха едни чисти звуци, като на звънче. Та значи, ако я чуеш на запис, ще си помислиш, че това е дело на модерната техника — спотлайтинг ли, как там го наричат. В залата обаче разбираш, че всичко си е точно както Шостакович го е замислил.

— Значи добре си прекарал, а?

— Това обаче ме накара да осъзная, че най-важна е височината на тона. Пиколата се извисява по същия начин. Не зависи само от силата на кашлянето и кихането, но и с каква музикална тъкан се състезават. Коеето означава, че дори на най-силните части не можеш да се отпуснеш.

— Трябват ти дражета против кашлица и една напудрена перука — каза Андрю. — В противен случай, знаеш ли, мисля, че ще се превърнеш в злобен ръмжащ откачалник.

— Кой да ми го каже! — отвърнах аз.

Той разбра какво имам предвид. Нека да ви обясня за Андрю. Живеем заедно вече двацет години, ако не и повече. Когато се запознахме, и двамата приближавахме четирийсет. Той работи в мебелната експозиция на музея „Виктория и Албърт“. Всеки ден отива дотам с колело, и в дъжд, и в пек. По пътя прави две неща: слуша на уокмена си книги на касети и събира съчки за камината. Знам, че звучи неправдоподобно, но в повечето дни успява да напълни кошницата си, която ни стига за цяла вечер. Та значи върти педалите от едно цивилизовано място до друго и докато слуша касета 325 от „Даниъл Деронда“^[2], постоянно е нащрек за съкращения в текста и за откъртени клони.

Но това не е всичко. Макар Андрю да знае много преки пътеки, където има в изобилие дърва за огрев, той прекарва ужасно дълго време в най-натоварения трафик. А нали ги знаете шофьорите на коли: внимават само за другите коли. Е, и за автобусите и камионите, разбира се; понякога за мотоциклетистите; за велосипедистите — никога. Това влудява Андрю. Седят си на задниците, бълват пушеци, сами в цяла кола, и създават задръстване от нехаещи за екологията егоисти, които постоянно се опитват да свърнат в трите свободни педи отстрани, без да ги е грижа, че минават велосипедисти. Андрю им крещи. Андрю, моят възпитан приятел, съквартирант и бивш любовник, Андрю, който е прекарал половин ден с реставратора над някоя изящно инкрустирана мебел, Андрю, в чиито уши звучат викториански изречения от разцвета на епохата, набива спирачка и кресва:

— Курво шибана!

Ругае ги и така:

— Дано те пипне рак!

Или:

— Размажи се под самосвал, задник смотан!

Питам го какво казва на шофьорките.

— О, не ги наричам курви — отвърща той. — Обикновено се задоволявам с „Кучко шибана!“.

После продължава да върти педалите, издирвайки дървета и страдайки за Гуендолин Харлет. По-рано когато някой шофьор го засечеше, думкаше по покривите на колите. Дум-дум-дум с ръкавица, подплатена с овча кожа. Сигурно е звучало като гръмотевичните

ефекти на Щраус или Хенце. Освен това сгъваше страничните им огледала навътре, към прозореца, с което нервираше гадовете. Но престана да го прави; преди година получи уплах от едно синьо мондео, което го настигнало и го съборило от колелото, докато шофьорът бълвал всевъзможни страшни закани. Сега само им крещи с пълно гърло „курви шибани“. Не могат да му търсят сметка, защото са точно такива и си го знаят.

Започнах да нося на концертите дражета против кашлица. Раздавах ги като наказателни точки на провинилите се от непосредственото ми обкръжение, а на по-далечните бухачи по време на паузата. Не постигнах голям успех, както и трябваше да предвидя. Ако подадеш някому увито драже по средата на концерта, трябва да изтърпиш шумоленето от развиването на хартийката. Ако пък му подадеш голо, едва ли ще иска да го лапне, нали?

Някои хора дори не осъзнаваха, че с това искам да ги обидя и да си отмъстя; приемаха го като дружелюбен жест. Но ето че една вечер спрях онова момче до бара, хванах го за лакътя, но не така, че жестът ми да е недвусмислен. Обърна се — черно поло, кожено яке, щръкнала руса коса, широко непорочно лице. Швед беше сигурно или датчанин, може би финландец. Погледна какво му подавам.

— Майка ми винаги ми повтаряше да не приемам бонбони от любезни господа — каза той с усмивка.

— Кашляхте — отвърнах, омекнал и неспособен да покажа яд.

— Благодаря ви. — Хвана единия край на обвивката и лекичко го издърпа от пръстите ми. — Ще пийнете ли нещо?

Не, не, не ми се пие. Защо не? По причини, които се премълчават. Бях на страничното стълбище под ниво 2 А. Андрю беше отишъл до тоалетната и аз се заговорих с това момче. Не си прецених времето. Тъкмо си разменяхме телефоните, когато се обърнах и видях, че Андрю ни гледа. Едва ли можех да се престоря, че ще купувам кола на старо. Или че ми е за пръв път. Или че... няма значение. Не влязохме за втората част (Четвъртата на Малер) и прекарахме дълга кошмарна вечер. Оттогава Андрю не е стъпил на концерт с мен. Освен това каза, че не желае да споделя леглото ми. Каза, че още (вероятно) ще ме обича, че още (вероятно) ще живеем заедно, но никога повече няма да спи с мен. По-късно каза, че не иска дори половинчата близост, не, мерси. Сигурно ще си помислите, че това ще ме накара да

кажа „Да, разбира се, ще пийна едно“ на усмихнатото невинно шведче или финладче, или каквото е там. Но ще сгрешите. Не, без мен, много благодаря.

Сложна работа, нали? Сигурно и на изпълнителите не им е лесно. Ако се правят, че не забелязват бухащите копелета, рискуват да ги помислят за толкова погълнати от музиката, че все едно казват: хайде, кашляйте си на воля, ние не обръщаме внимание. Но ако се опитат да наложат авторитета си... Виждам съм Брендел да се извъръща от клавиатурата по средата на Бетовенова соната и да мятта свиреп поглед по посока на виновника. Но кретенът май дори не се усети, че Брендел го порицава, докато ние, останалите, започнахме да се притесняваме да не му разстрои свиренето и прочие.

Измислих нов подход. Това с дражетата против кашлица беше малко неясен жест от велосипедист към шофьор: да, любезно благодаря, че свърнахте в колоездачната алея, и без това имах намерение да набия спирачки и да получа инфаркт. Никакви такива. Може би беше време да подумкам малко по тенекиите им.

Искам да ви обясня, че съм с прилично здрава физика: двете десетилетия в гимнастическия салон не са ми навредили; на фона на обичайната слаботелесна аудитория минавам за як борец. Освен това се обличах в тъмносин костюм от дебел шевиот; бяла риза; едноцветна вратовръзка, също тъмносиня; а на ревера ми — значка с хералдически щит. Съзнателно търсен ефект. Можех да мина за официален разпоредител пред смутителите на тишината. Накрая се преместих от централната част на партера в едно от крилата. Това са стъпаловидните странични сектори на залата, откъдето можеш да следиш диригента и същевременно да надзираваш партера и предната половина на балкона. Този разпоредител не раздаваше бонбончета. Този разпоредител изчакваше паузата и проследяваше злосторника — колкото се може попоказно — до бара или до една от онези площи за разтъркване с панорамни гледки към небосвода над Темза.

— Извинете ме, сър, но давате ли си сметка за нивото на децибелите на несподавената кашлица? — Поглеждаха ме доста притеснено, защото и аз се стараех да не сподавам глас. — Изчислено е на 85 — продължавах аз. — Горедолу колкото фортисимото на тромпета. — Бързо се научих да не им давам възможност да ми обясняват как са хванали гадната настинка, но ще се постараят да не

кашлят повече, или не знам си какво. — Благодаря ви, сър, ние ще сме ви признателни... — И се отдръпвах, оставяйки това „ние“ да отеква като потвърждение на моя квазиофициален статус.

С жените действах другояче. Андрю беше прав, че трябва да се прави разлика между „курво шибана“ и „кучко шибана“. Често изникваше и проблемът с кавалера или съпруга, у когото биха могли да се събудят задрямали инстинкти от времето, когато пещерите са били артистично изрисувани с червеникави бизони.

— Съчувстваме ви за кашлицата, мадам — казвах с приглушен, почти докторски глас, — но оркестърът и диригентът смятат, че им идва в повече. — Позамислеха ли се, това им се струваше още по-обидно; беше по-скоро сгъване на страничното огледало, отколкото думкане по ламаринен покрив.

Но аз държах и по покрива да думна. Искях да ги жегна. И с право, струва ми се. Така че разработих няколко линии на нападение. Например веднъж идентифицирал смутителя (преобладаваше мъжкият пол), аз го проследявах до мястото, където си пиеше паузното кафе или бира, и запитвах с тон, който терапевтите биха нарекли неконфронтационен:

— Извинете, обичате ли изобразителното изкуство? Посещавате ли музеи и галерии? — Това обикновено предизвикваше положителна реакция, дори да се прокрадваше подозрение. Да не бях анкетър с тефтер и въпросник? Така че бързах да доуточня първоначалния си въпрос: — И коя картина бихте посочили като ваша любима? Споменете една от многото.

Хората обичат такива въпроси и ме възнаграждаваха с „Кола със сено“ или „Венера пред огледалото“, или „Водни лилии“ на Моне или каквото е там.

— Е, добре, представете си следното — казвах аз, изтъкан от любезност и настроение. — Любувате се на „Венера пред огледалото“, а аз съм застанал до вас и докато вие я гледате, тази невероятно прочута картина, която обичате повече от всяка друга на света, аз започвам да плюя върху нея, така че части от платното се покриват с хрчка. Не го правя веднъж, а няколко пъти. Е, какво ще си помислите за това мое действие? — Продължавам да поддържам тон на разумен човек, не непременно от екип за социологическо проучване.

Отговорите варират между намерение за незабавно реагиране и позамисляне, между „Ще повикам охраната“ и „Според мен ви хлопа едната дъска“.

— Именно — отговарям аз и лекичко приближавам. — Така че *недейте* — и тук понякога ги ръгвам в рамото или в гърдите малко по-силно, отколкото очакват, — *недейте* да кашляте по средата на Моцарт. Все едно че плюете върху „Венера пред огледалото“.

В този момент повечето започват да гледат тъпо, а има и такива, които реагират подходящо — като хванати да крадат в магазин. Един-двама казват: „Вие за кого се мислите?“, на което аз отговарям: „Просто за някого, който като вас си е платил за мястото.“ Забележете, че никога не претендирам да съм от персонала. После добавям: „И да знаете, че ще ви държа под око.“

Някои започват да лъжат. „Сенна хрема“, казват, на което аз отговарям: „Вие тук и сено ли си носите?“ Някакъв с вид на студентче взе да ми се извинява, че не си преценил времето за кашляне. „Мислех, че знам тази творба наизуст. Реших, че следва внезапно кресчендо, а не диминуендо.“ Погледът ми беше убийствен, както сигурно си представяте.

Но не мога да се преструвам, че всички се сепват или оклюмват. Изперкалите старци с костюми на тънко райе, болшевишките лекета, мачовците, придружени от женски кречетала: те могат да се държат много гадно. Пускам им някоя от дежурните си фрази, а те отговарят: „За кого точно се мислите?“ или „Я чупка, ако обичаш“ — от този род реплики, които нямат нищо общо с темата, а някои ме поглеждат така, сякаш аз съм безобразникът, и ми обръщат гръб. Не харесвам такова поведение, смятам го за неучтиво, така че може да блъсна леко ръката, която държи питието, което им помага пак да се обърнат към мен, и ако са сами, казвам съвсем отблизо: „Знаеш ли какво, ти си *шибана курва* и затова ще те държа под око.“ Обикновено мразят да им се говори така. Естествено, ако присъства жена, езикът ми е по-въздържан. „Как ли се чувства човек — питам аз и замълчавам, сякаш търся вярното определение — като *кръгъл курвенски егоист*?“

Един отиде да повика разпоредител. Веднага надуших какво е замислил, така че седнах кротко с чаша вода, свалих си хералдическата значка и станах от хрисим по-хрисим.

— Колко се радвам, че ви доведоха. Тъкмо търсех кого да попитам. Каква точно е политиката ви спрямо непрестанно кашлящите? Вероятно в някакъв момент предприемате мерки да не ги допускате в залата. Ако ми обясните процедурата за подаване на жалби, сигурно много от присъстващите тази вечер охотно ще подкрепят предложението ми отсега нататък никога да не продавате билети на този... тъъ, джентълмен.

Андрю не спира да измисля практически решения. Казва, че трябва да сменя концертната зала — да ходя в Уигмор Хол например. Казва, че трябва да си седя у дома и да си слушам записите. Казва, че хабя толкова време за слухтене, че не мога да се съсредоточа върху музиката. Отговарям му, че не искам да ходя в Уигмор Хол: камерната музика си я пазя за по-нататък. Искам да посещавам Ройъл Фестивъл, Албърт Хол и Барбикан и никой не може да ме спре. Андрю предлага да си вземам от евтините билети, на подвижните столове или без обозначени места. Който седял на скъпите места, приличал на онези — а те вероятно били същите, — които карали беемвета, рейндж роувъри и мерцедеси, просто едни шибани курви, така че какво съм очаквал?

Казвам му, че имам две предложения за превъзпитание. Първото е да се инсталират лампички над главите и ако някой вдигне шум над определено ниво — обявено в програмата, но упоменато и на билетите, за да може и некупуващите програми да са известени за наказанието, — лампичката отгоре да светне и през останалата част от концерта той да седи като престъпник в стеги. Второто ми предложение е по-дискретно. До всяко място в залата да се прекара жица, която да предизвиква лек електрошок, вариращ по сила в зависимост от кашлянето, подсмърчането или кихането на заемащия стола. Това, както показват лабораторните експерименти с различни животински видове, би възпряло съгрешилия пак да съгреши.

Андрю каза, че абстрахирайки се от закононесъобразността на плана ми, има две основни възражения срещу него. Първо, при един електрошок човешкото същество, той или тя, можело да реагира по-шумно, отколкото първоначално, което щяло да предизвика обратен ефект. И второ, колкото и да искал да ме подкрепи, допускар, че въздействието на електрическия стол може да разколебае желанието на концерт-феновете да си купуват билети и в бъдеще. Разбира се, ако Лондонската филхармония свирела пред празна зала, предвиждал, че

няма да има странични шумове, които да ме смущават. Да, щял съм да постигна целта си, макар че без задници на седалките, освен моя собствен оркестърът сигурно щял да поиска нереалистично голямо спонсорство.

Андрю може да е ужасно заядлив, съгласни ли сте? Зададох му въпроса опитвал ли се е някога да слуша тихата тъжна музика на човечеството, докато някой използва мобифон.

— Питам се на какъв инструмент ще се свири тя — отвърна той.
— Може би няма да е музикален инструмент. Най-добре да затегнеш с каиши към столовете им около хиляда любители на концерти и лекичко да им пуснеш електрически ток, като им кажеш да не вдигат шум, за да не усилиш електрошока. Ще чуваш сподавено охкане и пъшкане и всевъзможни приглушени писъци — ето ти я тихата тъжна музика на човечеството.

— Голям циник си — казах аз. — Всъщност идеята ти не е толкова лоша.

— На колко години си?

— Би трябвало да знаеш. Макар че забрави последния ми рожден ден.

— Това само показва на колко съм аз. Хайде, кажи де.

— С три години по-стар от теб.

— Тоест?

— На шейсет и две.

— Поправи ме, ако греша, но невинаги си бил такъв.

— Не, докторе.

— Когато беше млад, ходеше на концерти и просто си седеше и се радваше на музиката, нали?

— Доколкото си спомням, докторе.

— А сега какво се е променило — другите ли се държат по-зле, или ти ставаш по-чувствителен с възрастта?

— Другите се държат *ужасно*. Това ме прави по-чувствителен.

— А кога забеляза промяната в поведението им?

— Когато ти престана да идваш с мен.

— Не говорим за това.

— Не, но ти попита. Тогава започнаха да се държат по-зле. Когато вече не идваше с мен.

Андрю се позамисли над думите ми.

— Което доказва тезата ми. Започнал си да ги забелязваш чак когато си бил сам. Значи всичко опира до теб, а не до тях.

— Тогава пак идвай с мен и ще спра.

— Не говорим за това.

— Не, не говорим за това.

Няколко дни по-късно препънах един мъж на стълбите. Беше се държал безобразно. Пристигна в последната минута с една късопола фльорца. Излегна се разкрачен и взе да се оглежда, досадно въртейки глава. Дърдореше и се натискаше в нея между отделните части (на концерта на Сибелиус, представете си!), за шумоленето с програмата да не говорим. А накрая, в последната част, познайте какво направи. Наведе се към госпожицата и ѝ пусна ръка, от вътрешната страна на бедрото. Тя се направи, че не забелязва, после игриво потупа пръстите му с програмата си, при което той се отдръпна и застана с изправен гръб и доволна усмивка на глупавата си самонадеяна физиономия.

През паузата се насочих право към тях. Той беше, как да го кажем, неадекватно реагиращ. Побутна ме да мине и каза само едно: „Разкарай се, перко!“ Е, нямаше как, проследих го извън залата, надолу по страничното стълбище на ниво 2А. Той явно бързаше. Сигурно искаше да кашля и да плюе, да киха, да пуши и да пие, и да си настрои алармата на електронния часовник, та да му напомни да си използва мобифона. Така че аз го ритнах в глезена и той се плъосна по лице, прелитайки през половината стъпала. Беше тежичък и май че му потече кръв. Жената с него, която не беше по-възпитана и взе да се подхилква, когато той каза „Разкарай се, перко!“, сега се разпищя. Да, помислих си аз, вече с гръб към тях, може би един ден ще се научите да се отнасяте с повече уважение към цигулковия концерт на Сибелиус.

Всичко опира до уважението, нали така? Ако си го нямаш, трябва да те научат на него. Вярното мерило, единственото мерило е дали ставаме по-цивилизовани, или не. Съгласни ли сте?

[1] Когато си в Лондон... (нем.) — алюзия с поговорката „Когато си в Рим, прави като римляните.“ — Б.пр. ↑

[2] Последният, твърде обемист роман на Джордж Елиът, публикуван през 1876 г., в който главната героиня Гуендолин Харлет се омъжва по сметка, за да спаси семейството си от разорение. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.